№: 42

Єшїй 20. Октомв: 1829

АЛБИНА РОМѪНѢСКЪ

ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКО-ЛИТЕРАЛЪ

ЄШІИ

Кȣрїєрюл Ромѫнеск дин 14 октоврїе ꙟщїинцазъ ачѣста despre церемонїа ꙟгропъреи Генералȣлȣй Жолтȣхин: Єрй Дȣминикъ ла 12 чѣсȣрй немцещй кътръ прѫнꙁ сaȣ фѫкȣт ла Сфѫнта Митрополїе церемонїа ꙟгропъчȣней Єꙁ. Сале Генералȣлȣй Жолтȣхен, кареле дȣпъ ѡ боалъ де 11 ꙁиле аȣ мȣрит ꙟ ноаптѣ дела 10 кътръ 11 октомврїе. Помпа ꙟгропъчюней сaȣ фѫкȣт ꙟсоцитъ де Кѫпитенїиле цереи ши де осташїй рȣшй, че се афла ꙟ ачѣстъ Капиталїе, ꙟнаинте мерџѣ ѡ чѣтъ де къꙁачй кълърй, пе ȣрмъ винѣ, Ꙗџїа, Спътърїа, Хътмѫнїа, Ꙗрмѫшїа, четеле де негȣциторй, Канцелистїй Диванȣлȣй, ши а Вистїерїей, калȣл ши Кавалерїиле мортȣлȣй, Клирȣл ꙟтрег, Канцелерїа Прєꙃиденцїей, дȣпъ карїй винѣ трȣпȣл мортȣлȣй ꙟ маре парадъ ꙟтрѡ тръсȣръ нѣгръ кȣ шесе кай ꙟвълицй ꙟ негрȣ ши повъцȣицй де кѫте ȣн ом пȣртѫнд негре ши кѫте ѡ факїе апринсъ. Ꙟ ȣрмъ мȣꙃика ши рѫндȣриле де солдацй кȣ армеле плекате ꙟ џос ши чинчй тȣнȣрй, каре дȣпъ ꙟгропъчȣне сaȣ слобоꙃит ꙟсоците де пȣщиле солдацилор, адȣкѫндȣсе мортȣл ꙟ Бисерикъ май ꙟтѫю сaȣ ꙟчепȣт Литȣргїа, кѫнд ла киноник сaȣ рости ȣн кȣвѫнт Єпитафїȣ, Ромѫнеск алкътȣит де кътръ Прѣсфинцїа са Єпископȣл Арџешȣлȣй Іларїон, ши алтȣл рȣсеск де кътръ преотȣл де армїе. Дȣпъ Литȣргїе сaȣ кѫнтат але ꙟгропъчȣней. Ꙟ ачест кип фȣ петрекȣт ачест бърбат аша де рар пентрȣ юбирѣ де дрептате, кȣ каре аȣ ꙟсемнат тот дрȣмȣл вїецей сале.

Єꙁ. Са Д. Генерал Лейтенант Кисельв Ꙗдїотатȣл М. Сале Ꙟ. ши Комендантȣл корпосȣлȣй ал 4 дин а доȣа армїе, прй рескриптȣл Ꙟмпърътеск сaȣ нȣмит Прєꙃидент пленипотенцїарю Диванȣрилор Молдовей ши цереи Ромѫнещй, дȣпъ ꙟщїинцерй партикȣларе Єꙁ. Са се афла ла Грабова ꙟтре Балкан де ȣнде авѣ сѫ се порнѣскъ аичѣ ши съ аџȣнгъ ꙟ 8 ꙁиле. Ꙟр команда корпосȣлȣй сѫȣ ѡ їа Генералȣл Ридегер.

РОССІЯ

Ла 10 септемврїе сaȣ пȣс чѣ ꙟтѫю пѣтръ а темелїей ȣнȣй арк де Трїȣмф че се фаче ꙟ Москва пентрȣ поменирѣ феричитȣлȣй Ꙟмпърат Алеѯандрȣ ши пентрȣ чѣкȣ бирȣинцъ ши мърире ꙟкоронатъ пътимире а полїтїей Москва сȣферитъ ꙟ Єѯпедицїа анȣлȣй 1812, прекȣм ши пентрȣ Рестаȣрацїа сaȣ ꙟноирѣ ачестей четъцй дин рȣина ши

ченѹша са. Ла церимоніа ѹрматъ аѹ фост де фацъ Генерал Гѹвернаторѹл Москъй Принцѹл Галицин ши мѹлцй алцй Дерегъторй ши нобиле Персоане.

Никѹлаеф 7 септемвріе. Чѣ ꙟтѫе Корабіе де 84 тѹнѹрй саѹ слобозит ꙟмаре астъзй пела амѣзъзи, ачѣстъ Корабіе саѹ нѹмит Анапа, пе нѹмеле ѹней четъцй дин Асіа пе малѹл Мъреи негре каре саѹ лѹат де кътръ Оштиле Россіей, ши дѹпъ гласѹиреа ꙟналтѹлѹй Манифест ал М: сале Ꙟмпъратѹлѹй дин 19 септ: анѹлѹй к., ꙟкъ съ кѹпринде ꙟнѹмърѹл четъцилор дин Асіа, че аѹ съсе ꙟтрѹнезъ кътръ ꙟмперіа Россіей.

ПАРИС 13 септем:

Ѹн професор Іоніан, анѹме Константин Коліоад, дѹпъ че аѹ петрекѹт Театрѹл Іліадей ши ал Одесеей, креде афи дескоперит ѹрзиторюл чел адевърат ал поемилор, аскѹнсе атъта време сѹпт нѹмеле де Омир, ачест аѹтор, дѹпъ зъчереа лѹй есте ꙟсѹшй Іроѹл, ши ачест Іроѹ есте Ѹлис. Ачѣстъ пропозиціе есте ꙟндрѫзнѣцъ; ꙟвъцътѹра ꙟсъ ничй ѡ датъ наѹ фост ꙟтребѹинцатъ де кътръ ѹн дѹхаша истец, спре а сприжини нище сокотинце атѫт де кѹтезътоаре, Ачѣстъ карте кѹріоазъ ши сѫнгѹръ ꙟ фелюл ей, се ꙟтитѹлѣзъ: Ѹлис-Омер сеѹ деспре адевъратѹл аѹтор ал Іліадей ши Одисеей. Соартеа ачестей алкътѹирй ръмѫне пѫнъ акѹма ла џѹдеката Критичилор де астъзй.

БАВАРІА

Кръжска Ꙟнълциме Діадохѹл Баваріей ва ꙟчепе ꙟ тоамна ачѣста кѹрсѹл ꙟвъцътѹрилор пѹбличе ла Ѹниверситатеа де Гетинген. Пентрѹ спорюл Економіей рѹрале (кѫмпѹлѹй) се афлъ ꙟ Баваріа ѡ соціетате де ꙟвъцацй, каре сѹпт протекціа Краюлѹй повъцѹеще тоате лѹкръриле пъмѫнтѹлѹй, кипѹл ꙟбѹнътъциреи союлѹй продѹктѹрилор ши а вителор, нѹмеле соціетъцей есте Триптоломеа, (дела Триптоломею зинѹл че ар фи ꙟвъцат пе оаменй агрикѹлтѹра), Ши ачѣстъ соціетате дела 21 пѫн ла 23 аѹ сърбат зіоа Економіей ꙟ каре аѹ авѹт ши ѹн конгрес де кѹлтѹръ.

ꙟтрачест кип окѫрмѹириле се ꙟгрижеск пентрѹ ꙟбѹнътъциреа тѹтѹрор ачелора че алкътѹеск феричиреа нацїей, ѹнде дорит есте ка ши але Молдовей се ѹрмезе, ачестей парадигме адѹкътоаре де феричире.

СМИРНА 18 авгѹст

Ибраим-Паша аѹ пріимит систима де а ꙟтребѹинца пе солдацй ла лѹкрѹрй пентрѹ фолосѹрй общещй, кѹ ачест кип Романїй аѹ ꙟфіинцат зидириле колосале ши песте мъсѹръ марй; пѹинд неꙟчетат ꙟ лѹкраре мїй де браце аѹ аџѹнс а рѫдика ачеле зидирй, акърора мъриме кѹприде мираре пе оаменїй дин вѣкѹриле ноастре каре тотѹшй сѫнт дестѹл богате ꙟ афлърй. Ачѣстъ систимъ адѹче ѹн ꙟдоит фолос, адекъ фъкѫнд лѹкрѹрй, че фъръ ꙟдоалъ нар фи кѹ пѹтинцъ де асе порни, плътинд лѹкръторй; тращїинд пѹтереа ши деприндиреа лѹкрѹлѹй ꙟтре оаменй че сѫнт де пе лок хотъръжцй пентрѹ тот фелю де остенеле.

МАДРИТ 9 септемвріе

Ꙟ ѹрма порѹнчей Краюлѹй датъ кътръ Сенат, Инфантѹл (фїюл Краюлѹй) саѹ ꙟпѹтерничит де а мерџе ла хотар, спре а пріими аколо пе М. М. Сале дела Неаполе, ши пе лѹмината лор фїикъ, Прінцеса Кристина, че аре съ фіе Кръжсъ а Спанїей.

ИТАЛІА

Газета Ѹниверсалъ вестеще дела Рома, кѹмкъ Понтифѹл де аиче афлѫнд къ ла Ріоганеиро се май фаче ꙟкъ пѹблик търмарок де робй ши къ негѹцъторіа кѹ робїй ѹрмѣзъ аиче кѹ скандел, аѹ ꙟсърчинат пе Нѹнціѹл съѹ ла Ꙟмпъратѹл Дон Педро, де ал рѹга пентрѹ спрриреа ачестѹй негоц адѹкъторю де рѹшине.

М. М. Сале Краюл ши Кръжса ꙟмбелор Сицилїй че кълъторѣск ла Мадрит, ꙟпреѹнъ кѹ Принцеса Дона Маріа Христина, логодника М. Сале Краюлѹй де Спанїа, се ащепта ла Флоренціа пела 28 септемвріе.

ПРѸСІА

Ꙟ Берлин саѹ пріимит интересанте новъ ꙟщїинцерй дин партеа кълъторилор Баронѹлѹй Хѹмбод ши Професорѹлѹй Розе.

Ачещїа трекѫнд прин дешертȢриле Кѫргѫжилор динколо де мȢнцїй Урал аȢ афлат Ȣн фелю де чȢмѫ карѣ се ивѣ май ꙟтѫю ла вите ши апой се ꙟтиндѣ ши престе оамений, дрепт каре ачещй кѫлѫторй аȢ фост невоицй аш алкѫтȢи ꙟтре дѫншїй Ȣн фелю де карантинѫ ꙟкѫт нȢмай Ȣнїй дин Ей се айбѫ а се аместека кȢ Кѫргѫжїй. Аꙟюнгѫнд ла хотарѫле Кинеӣ аȢ черчетат пошта де аколе Кинезаскѫ командȢитѫ де кѫтрѫ Ȣн Офицерю КинезȢ Шим-фȢ, кареле де кȢрѫнд венисѫ дела Пекинг Капиталїа Кинеи дȢпѫ ѡ кѫлѫторїе де 4 лȢнй, ачеста ꙟтимпинѫ пре ꙟвѫцацїй бѫрбацй Немцй кȢ мȢлтѫ оменїе, ши динтрѡ контравизитѫ, че фѫкȢ БаронȢлȢй се веде а фи Ȣн бѫрбат авѫнд оарекаре кȢлтȢрѫ, пре ачеста лаȢ прїимит БаронȢл ꙟ кортȢл сѫȢ кȢ мȢлтѫ циримонїе фѫкѫндȢй презент ѡ бȢкатѫ де постав сȢпсире албастрȢ, пре каре кȢ бȢкȢрїе лȢѫндȢѡ Д. Шим-фȢ дѫрȢирѫ ши Ел ДлȢй Барон 4 кѫрцй Кинезещй. Де анчѣ се ва ꙟтоарче Д. Барон ꙟ дѫрѫпт.

МАРѢ БРИТАНЇЕ

Д. Шаберт, мѫнкѫторюл де фосфор че лам нȢмит май де мȢлте орй, ши кѫрїа, пентрȢ минȢниле операцїилор сале фѫкȢте асемине ꙟ кȢптоаре ꙟфїербѫнтате, исаȢ дат нȢмеле Краюл фокȢлȢй, шаȢ кѫщигат май вѫртос прин ачѣста май маре нȢме, кѫ ꙟфрикошателе лȢй черкѫрй кȢ отравѫ ши фок, челе май мȢлте Газете ле цинѣ дрепт ѡ амѫцитоаре нѫлȢчире. Ȣн Енглез оаре каре анȢме Шмид саȢ ꙟтинс ла атѫта, де а типѫри прин газете ѡ кемаре дин партѣ са, арѫтѫнд кѫ ши Ел ꙟсȢшй асемине ва мѫнка фосфор ши ва ꙟтра ꙟ кȢпторю фїербинте, дакѫ краюл фокȢлȢй ва ꙟгици ꙟнаинтѣ лȢй фосфорȢл, чей ва адȢче Ел ꙟсȢшй, ши дакѫ ва ꙟтра ꙟ кȢпторю ѩрѫшй сȢпт а лȢй привигере. Ачѣстѫ кемаре Ера ꙟсоцитѫ ши де Ȣн рѫмѫшаг де 50 фȢнцй стерлинг, (песте 2,500 лей). Краюл фокȢлȢй аȢ примит рѫмѫшагȢл, локȢл ши времѣ саȢ хотѫрѫт прин газете, ши ла зїѡа хотѫрѫтѫ, афарѫ де Д. Шмид, саȢ ꙟфѫцошет ши ѡ алѣсѫ адȢнаре де мȢлцй ꙟвѫцацй ши Дофторй. Д. Шмид аȢ зис ꙟсȢшй кѫ ꙟтрѫ ла мижлок нȢмай дȢпѫ черерѣ а май мȢлтор ꙟвѫцацй, карїй аȢ адȢнат сома пентрȢ рѫмѫшаг. Краюл фокȢлȢй аȢ пофтит сѫ исе дее фосфорȢл адȢс, пре кареле ꙟвѫцацїй лаȢ кȢноскȢт дрепт чел май таре фосфор, че се поате афла; Ел аȢ ꙟгенȢнкїет ꙟос, аȢ дат сѫй цїе мѫниле, ши аша аȢ ꙟгицит 20 де гранȢрй, ꙟкѫт фїеще каре саȢ пȢтȢт ꙟкрединца деспре ачѣста, песте кариле, ка сѫ нȢ рѫмѫе нимик ꙟ гȢрѫ, аȢ тȢрнат май мȢлте пѫхарѫ де апѫ. Д. Шмид шаȢ пїердȢт фаца май алес кѫнд исаȢ пȢс акȢма ꙟнаинте де а Ȣрма асемине; ꙟздар лаȢ ꙟбїет Краюл фокȢлȢй кȢ презервативȢл сѫȢ, че авѣ сѫл апере де тоатѫ вѫтѫмарѣ. Д Шмид аȢ фѫкȢт арѫтаре деспра соцїей сале ши копїилор карїй нȢ ѩр мȢлцѫми, кѫнд пентрȢ юбирѣ ꙟвѫцѫтȢрилор сар сȢпȢне ла ѡ примеждїе фѫрѫ а ѡ пȢте ꙟвинце. РѫмѫшагȢл аȢ рѫмас пїердȢт, май вѫртос, кѫнд Краюл фокȢлȢй аȢ ꙟтрат ши ꙟ кȢпторю, Ȣнде се афла ѡ фїербинтѣлѫ де 600 граде. (Фаренхайт)

Ꙟщїинцазѫ дела Индїиле рѫсѫритȢлȢй кѫ ардерѣ вѫдȢвелор аȢ ꙟчетат фоарте мȢлт, ши кѫ ГȢвернȢл аȢ ашезат мѫсȢрй, спре а исе фаче кȢноскȢте кȢ дѣмѫнȢнтȢл ꙟпрецȢрѫриле, че пот аве ꙟпѫртѫшире кȢ асемине ꙟтѫмплѫрй.

ХИНА

РегистрȢл де Кантон вестеще кѫ ꙟмпѫратȢл дела Хина аȢ алкѫтȢит ѡ Одѫ петрȢ лȢарѣ четѫцей Шангки-ХȢр, Ȣнде ребелїй аȢ стѫтȢт мȢлт ꙟ противѫ ощилор ꙟмпѫрѫтещй. Ода саȢ типѫрит, ши саȢ тримис ла Принцй, Министрїй, ши алте марй Персоане але ꙟперїей. Ачещїе дин партѣ лор наȢ прецетат а ꙟнѫлца поетика Ценїе а ꙟмпѫратȢлȢй ши слава армелор лȢй. Чи зик ꙟ скрисориле лор, Ȣнде мѫлцѫмеск ꙟмпѫратȢлȢй, ши кариле саȢ фѫкȢт кȢноскȢте прин Газета де Пекинг, кѫ бирȢриле ꙟмпѫратȢлȢй стрѫлȢческ ка стелеле пе черю, ши кѫ нороаделе лȢмей ле вор пѫстра ка ѡ комоарѫ де мѫргѫритарюрй скȢмпе.

Ꙟпъратȣл аȣ искълит ачесте скрисорй дȣпъ форма обичнȣитъ: „ Бȣ щїȣ ачѣста, ȣрмаці аша". Ода съ алкътȣеще нȣмаи дин 24 стихȣрй, фїеще каре дин 7 кȣвинте.

ЛОНДРА 23 Септемврїе.

Ꙟ Енглитера саȣ фъкȣт сокотѣлъ деспре нȣмърȣл оаменилор ши корѫбїилор, че аȣ перит де фȣртȣне ши де ардерй ꙟ кȣрџере де 15 анй, сома тоатъ есте ꙟфрикошатъ; де пилдъ, саȣ адеверит къ нȣмай ꙟарна дин 1821 пънъ ла 1822 аȣ мистȣит 20,000 оамений ши 2000 корѫбїй, ши къ 250 корѫбїй, ши 2500 оаменй саȣ пръпъдит нȣмай пе малȣриле Денемаркȣлȣй. Ꙟарна дин 1822 наȣ фост май милостивъ.

Ꙋрмарѣ Клоринеи

Литра апей клорȣрате а фередеȣлȣй де ла градȣл 0 ши 5 кȣ каре аȣ требȣит асе стъмџе мїазма аȣ скъзȣт пънъ ла градȣл 0 ши 1. Дин каре се доведеще: 1 Къ кȣ мичй келтȣеле ши ꙟ скȣрт тимп се пот кȣръци персоане ши лȣкрȣрй де молипсире фъръ асе вътъма къ де пȣцин. 2 Ѡ Епидемїе се поате мърџинии ши ꙟмпедека де а иска пе ѡ адоȣа, а трїа, а патра ши а чинчѣ, прекȣм пе алокȣрѣ саȣ лȣат сама асе тъмпла ши къ прин клорȣритъ спъларе се ꙟмпръщїе матерїа вениноасъ, че поате ръспънди рѫȣл, ачѣста се поате ȣрма нȣ нȣмай ꙟ ꙟмпрецȣрарѣ чȣмей, че ши кȣ върсатȣл, корюл, ши фригȣриле галбине, кариле сѫнт де асемине ȣмплȣтоаре. Адъȣгъндȣсе кътръ ачест мѫнтȣиторю симплȣ мижлок ши ѡ май бȣнъ полицїе кȣ ꙟгропъчюниле ȣрмате ꙟ Египет ши ꙟ алте пърцй але Ꙟмпъръцїей Отомане, ведерат къ ар липси чȣма пе пȣрȣрѣ де пре пъмѫнт. Дела 11 юнїе ам вѫзȣт ши нѣм атинс де мȣлцй чȣмащй ши лаȣдъ лȣй Дȣмнезеȣ, къ прекȣм кредем, клорȣра нѣȣ апърат де ачѣста. Абдȣла Паша ни скрїе къ чȣма ар фи ꙟ Акра ни чере клоринъ прекȣм мȣлцй ши дин чїй марй Тȣрчй ай Триполей.

Броаска ши Боȣл

Фабȣлъ

Броаска микъ кѫт ȣн оȣ
Аȣ вѫзȣт паскѫнд ȣн боȣ
Ши мирѫндȣсе пре таре
Д' ѡ фъптȣръ атѫт де маре,
Кȣџета: к' ар фи норок
Ш' а фамилей лаȣдъ, дакъ
Ар пȣтѣ съ се префакъ
Дин мик маре добиток.
Дечй д' амбицїе (*) с' апринде,
Мереȣ с' ȣмфлъ, се ꙟтинде,
Ш' апой зиче: сорїоаръ,
Нȣ с' ка боȣл бȣнѫоаръ?
Дар ачѣста ꙟȣ зис: ба!
Броаска ȣрмѫнд ас' ȣмфла,
Зисаȣ ꙟр: Ен везй леликъ?
Соро ц' спȣн къ ешй тот микъ,
Оаре акȣма л' ам аџюнс?
Ꙟкъ нȣ, и саȣ ръспȣнс.
Броаска атȣнч саȣ май ȣмфлат
Фоарте аша кѫт аȣ крѫпат.

Вра ка броаска мититикъ
Пе май марй чел мик с' аџюнгъ
Тот се ȣмфлъ, се рѫдикъ,
Фъръ аш чере сфат ла пȣнгъ.
Де мїй планȣрй ꙟгъмфат,
Каса ш скимбъ ꙟ палат,
Ши пѣ са фемее ꙟ дамъ!
Врѫнд апой а май ꙟтинде.
Кредиторюл пѣ лȣй самъ
Тоате, пън ши чинстѣ й винде.

(*) Немъсȣратъ доринцъ де ꙟнълцаре, де чинсте ши де славъ.

ѠБСЕРВАЦІЙ МЕТЕОРОЛОГИЧЕ.

Зиоа	Ѡбсервацїей	Калдомесор	Греомесор	Старѣ аерȣлȣй
19	Октомврїе диминѣца	0.	28. 10.	сънин

Ла 21 Октомврїе Соареле ръсаре ла 2 ч. 6 м Ꙟмѣзъзи вине ла 7 ч. 3 м